

PHÂN TÍCH ẢNH HƯỞNG CỦA TĂNG GIẢM GIÁ CẢ ĐẾN BIẾN ĐỘNG KIM NGẠCH XUẤT NHẬP KHẨU THỜI KỲ 2001 - 2005

PGS.TS. Tăng Văn Khiên

Từ năm 2001 đến năm 2005 tổng kim ngạch xuất nhập khẩu (XNK) nói chung cũng như kim ngạch xuất khẩu (XK) và kim ngạch nhập khẩu (NK) nói riêng đều đạt khá và liên tục tăng lên. Tính bình quân 5 năm Tổng kim ngạch xuất khẩu đạt

22163,4 triệu USD và tổng kim ngạch nhập khẩu đạt 25989,8 triệu USD; tốc độ bình quân năm về kim ngạch xuất khẩu là 17,5% và về kim ngạch nhập khẩu là 18,6% (xem số liệu bảng 1).

Bảng 1. Tình hình xuất nhập khẩu qua các năm⁽¹⁾

	2001	2002	2003	2004	2005	Bq 01-05
1. Tổng giá trị XNK (triệu USD)	31247,1	36451,7	45405,1	58453,8	69208,2	48153,2
- Xuất khẩu	15029,2	16706,1	20149,3	26485,0	32447,1	22163,4
- Nhập khẩu	16217,9	19745,6	25255,8	31968,8	36761,1	25989,8
2. Tốc độ tăng giá trị NK (so với năm trước - %)	3,7	16,7	24,6	28,7	18,4	18,1
Xuất khẩu	3,8	11,2	20,6	31,4	22,5	17,5
Nhập khẩu	3,7	21,8	27,9	26,6	15,0	18,6

Kết quả về hoạt động xuất nhập khẩu liên tục tăng qua các năm như số liệu trên là rất đáng phấn khởi, góp phần quan trọng đẩy nhanh tăng trưởng kinh tế, cải thiện đời sống của nhân dân, mở rộng quan hệ hợp tác với nước ngoài. Tuy nhiên, trong kết quả tăng lên đó từ năm 2003 đến năm 2005 có phần không nhỏ là do ảnh hưởng của tăng giá hàng hoá xuất nhập khẩu.

Dưới đây ta đi sâu xem xét biến động của giá cả hàng hoá xuất nhập khẩu như thế nào, và ảnh hưởng của nó đối với giá trị xuất khẩu và giá trị nhập khẩu ra sao.

Trước hết xét về xu thế biến động giá cả hàng hoá XNK thấy rằng, giá hàng xuất khẩu và nhập khẩu năm 2001 giảm đáng kể

so với năm 2000 rồi chững lại ở năm 2002. Các năm 2003, 2004 và 2005 giá cả hàng hóa xuất khẩu và nhập khẩu đều tăng ở mức đáng kể.

Cả hàng nhập khẩu lẫn hàng xuất khẩu, những năm giá giảm thì có giá các mặt hàng là sản phẩm tiêu dùng giảm nhiều hơn giá cả mặt hàng là tư liệu sản xuất, còn những năm giá tăng thì giá các mặt hàng là hàng tiêu dùng tăng chậm hơn.

Chỉ số giá hàng hoá xuất khẩu và nhập khẩu nói chung và của từng nhóm hàng (hàng sản phẩm tiêu dùng và tư liệu sản xuất) nói riêng qua các năm được phản ánh qua số liệu bảng 2.

Bảng 2. Chỉ số giá XK và NK từ năm 2001 đến 2004

Năm trước: 100

	2001	2002	2003	2004	2005	Bq 01-05
Chỉ số giá hàng XK nói chung	93,2	100,7	109,3	112,0	113,9	105,5
Trong đó: - Hàng tiêu dùng	92,0	102,3	105,3	104,1	104,1	101,4
- Hàng là tư liệu SX	94,7	99,3	116,7	126,6	132,4	112,9
Chỉ số giá hàng NK nói chung	98,3	99,9	103,4	109,6	107,8	103,7
Trong đó: - Hàng tiêu dùng	97,6	97,8	101,1	100,8	102,2	100,4
- Hàng là tư liệu SX	98,4	100,2	103,8	112,6	109,5	104,8

Từ số liệu bảng 2, trên cơ sở quan hệ nhân tố của các chỉ số, dễ dàng tính được tốc độ tăng lên của tổng giá trị xuất khẩu và

nhập khẩu do ảnh hưởng của tăng giá như ở các dòng b bảng 3.

Bảng 3. Tốc độ tăng của giá trị xuất khẩu và giá trị nhập khẩu do ảnh hưởng của tăng giá hàng hoá xuất nhập khẩu

Chỉ tiêu	Năm					Năm 2001 - 2005
	2001	2002	2003	2004	2005	
1. Tốc độ tăng giá trị XK	3,8	11,2	20,6	31,4	22,5	17,5
Trong đó: Tăng giá trị XK thuần túy(*)	12,2	10,4	10,3	17,3	7,6	11,4
Tăng giá trị XK do tăng giá	-7,6	0,8	10,3	14,1	14,9	6,1
2. Tốc độ tăng giá trị NK	3,7	21,8	27,9	26,6	15,0	18,6
Trong đó: Tăng giá trị NK thuần túy (*)	5,4	22,0	23,8	15,6	6,7	14,4
Tăng giá trị NK do tăng giá	-1,8	-0,1	4,2	11,1	8,3	4,3

Có thể mô tả tác động của tăng giá hàng xuất nhập khẩu đến tốc độ tăng lên

của giá trị xuất khẩu và giá trị nhập khẩu qua sơ đồ 2.

Sơ đồ 2: Tốc độ tăng giá trị xuất khẩu và giá trị nhập khẩu do tăng giá hàng hóa xuất nhập khẩu

Khi tăng giá đối với các mặt hàng xuất khẩu thì vừa làm tăng giá trị xuất khẩu vừa tăng thêm ngoại tệ cho Nhà nước. Còn khi tăng giá hàng nhập khẩu thì cũng làm tăng giá trị nhập khẩu của nhà nước nhưng lại làm thâm hụt khối lượng ngoại tệ.

Đi sâu phân tích tăng giá cả hàng hóa xuất nhập khẩu bình quân năm thời kỳ 2001-2005:

a. Xét theo mức độ tăng và tốc độ tăng

+ Giá trị xuất khẩu tăng 3592,9 triệu USD với tỷ lệ tăng tương ứng là 17,5%

Trong đó:

- Giá trị xuất khẩu thuần túy tăng 2345,5 triệu USD, với tỷ lệ tăng tương ứng là 11,4%

- Tăng giá hàng hóa xuất khẩu làm tăng 1247,4 triệu USD, với tỷ lệ tăng tương ứng 6,1%.

+ Giá trị nhập khẩu bình quân 1 năm tăng 4224,9 triệu USD, với tỷ lệ tăng tương ứng 18,6%

Trong đó:

- Giá trị nhập khẩu thuần túy tăng 3270,9 triệu USD, tương ứng với tỷ lệ tăng 14,4%.

- Tăng giá hàng hoá nhập khẩu làm tăng 954,0 triệu USD, với tỷ lệ tăng tương ứng là 4,3%.

b. Xét theo góc độ đóng góp của các yếu tố trên

+ Đối với tổng giá trị xuất khẩu:

- Tăng giá trị xuất khẩu thuần túy chiếm 65,3% ($2343,5 : 3592,9 \times 100$)

- Tăng giá trị xuất khẩu do tăng giá hàng hoá xuất khẩu chiếm 34,7% ($1247,4 : 3592,9 \times 100$).

+ Đối với tăng giá trị nhập khẩu:

- Tăng giá trị nhập khẩu thuần túy chiếm 77,4% ($3270,9 : 4224,9 \times 100$)

- Tăng giá trị nhập khẩu do tăng giá hàng hoá nhập khẩu chiếm 22,6% ($954,0 : 4224,9 \times 100$).

Có thể hệ thống kết quả tính toán trên đây qua bảng 4

Bảng 4. Kết quả tăng lên của giá trị xuất nhập khẩu bình quân 5 năm thời kỳ 2001-2005 phân theo các yếu tố tác động

A	Kết quả			Cơ cấu trong mức độ tăng (%)	
	XK	NK	Chênh lệch	XK	NK
	1	2	3 = 1 - 2	4	5
1. Mức độ tăng chung giá trị XNK (triệu USD)	3592,9	4224,9	-632	100,0	100,0
Trong đó: Tăng giá trị XK hoặc NK thuần túy	2345,5	3270,9	-925,4	65,3	77,4
Tăng giá trị XK hoặc NK do tăng giá hàng hoá XNK	1247,4	954,0	293,4	34,7	22,6
2. Tốc độ tăng chung giá trị XNK (%)	17,5	18,6	-1,1	x	x
Trong đó: Tăng giá trị XK hoặc NK thuần túy	11,4	14,4	-3,0	x	x
Tăng giá trị XK hoặc NK do tăng giá hàng hoá XNK	6,1	4,3	1,8	x	x

Như vậy tăng giá cả hàng hóa xuất nhập khẩu bình quân năm thời kỳ 2001-2005 đó ảnh hưởng đáng kể đến mức tăng giá trị xuất khẩu và giá trị nhập khẩu.

Tóm lại, bình quân năm thời kỳ 2001-2005, giá hàng hóa xuất khẩu, nhập khẩu đều tăng lên đáng kể, trong đó giá hàng xuất khẩu tăng cao hơn giá hàng nhập khẩu. Vì vậy trên góc độ vĩ mô thì sự biến động đó vẫn có lợi cho Nhà nước vì đó tăng thêm được nguồn ngoại tệ.

Chú thích

(1) Niên giám thống kê năm 2006 (trang 433) - NXB Thống kê - Hà Nội năm 2007

(2) Các niên giám thống kê năm 2005 (trang 439) và năm 2006 (trang 449), NXB Thống kê năm 2006 và 2007

(*) Tăng giá trị XK, giá trị NK thuần túy là mức tăng giá trị XK hoặc NK đó loại trừ biến động của giá cả hàng hóa XNK.